

De falske profeter

8. søndag efter Trinitatis 2007

Hvad er det for falske profeter, vi skal tage os i vare for? Hvad er i det hele taget profeter? Profeter er folk, der kan få andre mennesker til at gøre, som de siger. De har magt over andre. Magt igennem deres ord. De kan flytte folkestemningen. Det kan påvirke de politiske beslutninger. De kan påvirke folks måder at omgås med hinanden. De kan vække splid mellem mennesker, eller de kan bringe forsoning mellem mennesker. Det er derfor, det er så vigtigt at kende de sande profeter fra de falske. Om de er nogle lysets engle, eller om de er nogle sataner.

Der er andre mennesker, hvor det måske gør knapt så meget, om vi formår at kende, hvad der bor i dem. For de har ikke så meget magt og indflydelse. Der er grænser for, hvad de kan lave af ulykker.

Men profeterne, som måske indtager ledende pladser i samfundet, som måske er nationale lederskikkelse, de kan virkelig lave store ulykker, hvis de er falske profeter. Vi kender navnene på nogle af de profeter, der har lavet store ulykker i verden med deres falske tale.

Set i bakspejlet kan vi sagtens sige, at det gælder om, at vi tager os i agt for de falske profeter. Spørgsmålet er bare, hvordan vi skal bære os ad med det? Der står jo ikke skrevet med store bogstaver på ryggen af de falske profeter, at de er falske, lige så lidt som det står skrevet på ryggen af de sande profeter, at dem kan vi godt stole på, for de er sande.

Nej, som Jesus siger, de falske profeter kommer altid i forklædning. De er som glubske ulve, der optræder i fåreklæder. Men der dog én måde, vi kan kende de falske profeter fra de sande, siger Jesus. Vi kan kende dem på resultaterne. Det er med profeter ligesom med æbletræer. Gode profeter bærer gode frugter, ligesom gode æbletræer bærer gode æbler. Omvendt bærer dårlige profeter dårlige frugter, ligesom dårlige æbletræer bærer dårlige æbler.

Det er bare lidt sent at få afsløret de falske profeter, når deres frugter viser sig. Det er bedre at få dem afsløret, inden de når at lave ulykker.

Spørgsmålet er altså: er det muligt for os at bedømme profeterne allerede på deres ord og ikke først på de frugter, som deres ord bærer? Svaret er ja, men det kræver, at vi er vågne, og at vi gider gøre et stykke arbejde.

Det gælder, hvad enten vi taler om religiøse profeter, eller vi taler om politiske profeter. Om de politiske profeter ved vi nok, at det gælder om at holde dem i ørerne. Og selv om det er svært at følge med i, hvad de foretager sig, så har vi dog en smule snor i dem, og kan sætte dem fra bestillingen, hvis vi ikke længere har tillid til dem.

Men med de religiøse profeter er det anderledes. Og der er to slags religiøse profeter. Der er de selvbestaltede, og der er de kaldede. De selvbestaltede, det er de profeter, der kommer fra alle mulige nyreligiøse bevægelser og sekter. De kan få indflydelse over mennesker, så længe der er folk, som er villige til at give sig ind under deres indflydelse – og er villige til at ryste op med de skillinger, som profeterne på et eller andet tidspunkt forventer.

Men de kaldede profeter, det er dem, som en gruppe mennesker, en menighed, har kaldt på til en bestemt tjeneste: Nemlig at udlægge de hellige skrifter og de hellige troslærdomme, sådan at de kan blive til fælles eje.

Profeter, der på den måde er kaldet af bestemte mennesker til en bestemt tjeneste, er ikke ude på at få magt over de mennesker, som har sendt bud efter en. De er heller ikke ude på at få fat på folks penge, for deres aflønning afhænger ikke af, hvor mange eller få tilhængere de får, men af den kirke, i hvis tjeneste de er.

Nu behøver jeg ikke længere at sige »profeter«, nu kan jeg lige så godt bruge ordet »præster«. Som udgangspunkt er det en god ting, at præster er kaldede til tjenesten, og ikke kommer som selvbestaltede profeter. Men dermed er ikke sagt noget om præsternes forkyndelse. Den omstændighed, at man som præst er kaldet til at forkynde ordet, er ikke nogen garanti for, at man har noget ordentligt at sige.

Ja, strengt taget er det, at man er kaldet og ansat ingen garanti for, at det man forkynder er i orden. At det er i god overensstemmelse med kirkens tro og lære. Biskoppen kan nok skride ind, hvis en præst begynder at forkynde en helt anden religion, men hvis en præst blot forkynder uden glød og begejstring, kan biskoppen ikke gøre noget.

Der, hvor vi skal hen, er, at det med troen og kristendommen er et fælles anliggende for os alle. Det med Gud og Satan, liv og død, godt og ondt, kærlighed og had, det er ikke noget, man skal være specialist – endsige biskop – for at have forstand på. Nej, det er noget, vi alle kan tale med om, simpelthen fordi vi er mennesker.

Og op gennem tiderne har almindelige mennesker såvel som lærde mennesker forsøgt at give et bud på, hvad der kan svares på de store livsspørgsmål. Og de svar, som er givet – og som vi finder et aftryk af i salmebogen og i bibelen – de svar er fælleseje. Den sandhed, som er indeholdt i kristendommen er fælleseje. Og vi har et fælles ansvar for at gøre den sandhed gældende i vores tilværelse.

Og hvad det så vil sige, er en længere historie. Så længe vi lever, bliver vi ved med at tumle med spørgsmålene om, hvad sandhed er her og nu i det liv, vi lever med hinanden. Sandheden kan ikke indfanges én gang for alle. Sandheden kan ikke omsættes i liv én gang for alle. Så længe vi lever, er vi på vej mod sandheden.

Det, der måske er den klareste forskel på sande og falske profeter, er, at de falske profeter tror, de sidder på sandheden. De sande profeter er ydmyge nok til at vide, at sandheden er større, end noget menneske kan rumme.

De sande profeter ved, at hvert sandt ord kun afdækker en flig af sandheden. De sande profeter ved, at der altid er mere at sige end det, der lige er sagt. De sande profeter ved, at der også kan være sandhed gemt i de spørgsmål, som den profetiske tale mødes med. Derfor kendetegner det sande profeter, at de søger samtalen med mennesker fremfor enetalen til mennesker.

Falske profeter derimod har nok i at høre sig selv tale. Tilhørere vil de nok have, dog ikke for at samtale med dem, men for at få magten over dem. Det kendetegner de falske profeter, at de ønsker at holde tilhørerne på afstand. De taler til dem, ikke med dem. De foretrækker at optræde i medierne fremfor at mødes mand til mand.

Nu har jeg talt om sande og falske profeter, som om profeter altid er enten det ene eller det andet. Men sådan er det jo ikke. Et menneske kan begynde som en sand profet og ende som en falsk profet – eller omvendt. Der gives ikke – hverken i kirken eller i det øvrige samfund – sikre garantier for, at de som har magt og indflydelse, vil bruge deres magt og indflydelse i sandhedens tjeneste.

Den eneste garanti, der dur, er den garanti, der består i folkets eller menighedens myndighed. Myndighed betyder her evne til at kende forskel på skidt og kanel. Myndighed betyder en rodfæstet fornemmelse for, hvad der er hold i, og hvad der ikke er hold i. Myndighed betyder en grundlæggende hjertelighed, en vilje til at give plads for andre mennesker i ens liv.

Jeg tror, at hvor denne folkelige myndighed er til stede, der er der grænser for, hvad falske profeter kan lave af ulykker. Til gengæld er der mulighed for, at de sande profeter kan være til gavn og glæde.

Amen.